

LAKIALOITE 38/2013 vp

Laki rikoslain 11 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:n mukaan "kiihottamiseen kansanryhmää vastaan" syyllistyy se, joka "asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella". Rangaistukseksi teosta säädetään sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Kieltäessään jonkin mielipiteen ilmaisun ja jopa tiedon esillepanon 10 § rajoittaa voimakkaasti sananvapautta. Rikoksella uhkaamisen tai rikokseen yllyttämisen ei tule nauttia lainsuojaa, mutta koska panettelua ja solvaamista ei ole laissa määritelty ja koska pykälä kieltää jopa loukkaaviksi koettujen tosiasioiden lausumisen, se avaa ovet syyttäjäviranomaisen ja oikeuslaitoksen mielivaltaisille tulkinnoille. Pykälää onkin hyödynnetty ahkerasti maahanmuuttopolitiikkaa käsittelevien poliittisten puheenvuorojen tukahduttamiseksi.

Maahanmuutto ja siihen liittyvät ongelmat ovat ajankohtainen puheenaihe ja tulevat olemaan sitä myös jatkossa. Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen ryhmä, ja maahanmuuton mitattavat ongelmat, kuten syrjäytyminen, työttömyys ja rikollisuus liittyvät joihinkin kansallisuus- tai kulttuuriin ryhmiin voimakkaammin kuin joihinkin muihin. Rikoslain 11 luvun 10 §:n

nojalla esimerkiksi julkinen keskustelu jonkin maahanmuuttajaryhmän yliedustuksesta rikostilastoissa tai tukiriippuvuudessa voidaan katsoa kansallista ryhmää panettelevan tiedon levittämiseksi ja näistä tiedoista tehtävät, maahanmuuttopolitiikan kehittämistä koskevat johtopäätökset herjaavien mielipiteiden ilmaisemiseksi.

Mielekäs ja realistinen maahanmuuttokeskustelu ei kuitenkaan ole mahdollista, jos etnisiä tai kansallisia ryhmiä koskevia tietoja ja mielipiteitä ei saa esittää tai jos niiden esittämistä rikosoikeudellisten seuraamusten pelossa vältellään. Oikeusvaltiossa lakitekstin on oltava niin selkeä ja rajaava, että ihminen tekoon ryhtyessään tietää, onko kyseinen teko sallittu vai ei. Rikoslain 11 luvun 10 § ei täytä tätä määritelmää. Liian väljänä se käytännössä johtaa tiedon ja mielipiteiden ilmaisussa ennakko- ja itsesensuuriin.

Käytäntö on myös osoittanut, että rikoslain 11 luvun 10 § ei suojele yhtäläisesti kaikkia ryhmiä. Lause, joka syntyperäisiä suomalaisia koskevana ei anna aihetta edes syyteharkintaan, johtaa tuomioon, kun se koskettaa toista kansallisuusryhmää. Perustuslain takaaman yhdenvertaisuuden näkökulmasta tällainen valikoiva lainsuoja on kestävä riippumatta siitä, onko kyse lainsäätäjän alkuperäisestä tarkoituksesta vai ainoastaan liian väljän lainsäädännön mahdollistamista tulkinnoista.

Rikoslain 11 luvun 10 §:ää onkin syytä rajata siten, että rangaistavaksi jäävät rikollisella teolla uhkaaminen ja tällaiseen tekoon yllyttäminen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 11 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §, sellaisena kuin se on laissa 511/2011, seuraavasti:

11 luku	kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, tai yllyttää toista ryhtymään tällaiseen tekoon, on tuomittava <i>kiihottamisesta kansanryhmää vastaan</i> sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.
Sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan	
10 §	
<i>Kiihottaminen kansanryhmää vastaan</i>	

Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla viestin, jossa uhataan rikollisella teolla jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän,

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2013

Jussi Halla-aho /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Olli Immonen /ps
Mika Niikko /ps
Juho Eerola /ps
Ari Jalonen /ps

Teuvo Hakkarainen /ps
Ritva Elomaa /ps
Tom Packalén /ps
James Hirvisaari /ps
Ismo Soukola /ps